

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri

Yrd. Doç. Dr. Emine Neşe YENİÇERİ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp
Fakültesi
Aile Hekimliği Anabilim Dalı
neseyeniceri@mu.edu.tr

Ayşe ŞEYDAOĞULLARI
Dönem II öğrencisi
ayse_seyda_99@hotmail.com

Samet GÜLEÇ
Dönem II öğrencisi
drsametgulec@gmail.com

Ece YILDIZ
Dönem II öğrencisi
eceyildiz91@hotmail.com

Prof. Dr. Ercan BALDEMİR
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp
Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalı
ebaldemir@hotmail.com

Selmin ÇAYLAK
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp
Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları
Anabilim Dalı
selmincaylak@yahoo.com.tr

Özet

Duygusal zekâ kavramı, kişinin hem kendi hem diğer kişilerinin duygularını anlayabilme, ayırtedebilme becerisi ve bu bilgiyi karar vermede kullanabilme becerisini içeren bir tür sosyal zekâ türü olarak tanımlanmaktadır. Hastalarla olan iletişimde duyguları anlama ve yönetme becerisinin önemli olduğu düşünüldüğünde hekimlerden duygusal zekâ larının yüksek olması beklenmektedir. Hekimlerin duygusal zekâ ları, tedavi önerilerine karşı hastaların tercihleri ve düşüncelerini anlama ve dolayısıyla tedaviye uyumu artırabilmektedir. Bu çalışmada Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem I, dönem II ve dönem III öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. 1. Kişisel Bilgi Formu (Literatür ışığında araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur). 2. Bar-On Duygusal Zekâ Ölçeği

Verilerin değerlendirilmesi SPSS 20.0 paket programında tanımlayıcı istatistikler, student t test, ANOVA ve korelasyon testleri kullanılarak yapılmıştır. Duygusal zekâ ölçeği alt boyutlarının kendi aralarında korelasyonuna bakıldığında, tüm boyutlarda anlamlı ilişki olmakla birlikte genel ruh haliyle kişisel beceri arasında kuvvetli bir ilişki saptanmıştır.

Anahtar kelimeler : tıp eğitimi, duygusal zekâ , iletişim becerileri

Abstract

Emotional Intelligence Levels of Muğla Sıtkı Koçman University Medical Students

Emotional intelligence concept is defined as a kind of social intelligence consisting of one's capacity of understanding self and other people's emotions, to discriminate emotions and to use this knowledge for decision making. Considering the importance of having the ability to read and manage emotions, greater emotional intelligence and empathy levels are expected from physicians. The emotional intelligence of physicians could raise the treatment compliance by understanding patients thoughts and choices. This study aimed to investigate levels of emotional intelligence in Muğla Sıtkı Koçman University first, second and third year medical students.

In this study, two different questionnaires are used. Personal Information Form and Bar-On Emotional Quotient Inventory. A positive correlation is found between subscales of Emotional Quotient Inventory (Intrapersonal skills, interpersonal skills, adaptability, stress management and general mood) each other. A powerful correlation between intrapersonal skills and general mood.

Key Words: Medical education, emotional intelligence, communication skills

GİRİŞ

Batı düşüncesinde antik yunan döneminden bu yana en önemli tartışma konularından birisi akıl ve duygu çatışması olmuş ve tartışmalar, 20. yüzyıl sonlarına kadar aklın egemenliği lehinde olmuştur(Çakar, 2004, S.24). 1990 ların başlarında Mayer ve Salovey duygusal zekâ yı sosyal zekâ nın bir türü olarak kabul etmiş ve duygusal zekâ yı kendisinin ve başkalarının hislerini gözleyip düzenleyebilmek; hisleri düşünce ve eyleme kılavuzluk edecek şekilde kullanabilmek olarak tanımlamışlardır(Baba, 2010, S.29). Mayer ve Salovey'in yaptığı tanımdan sonra 1990 yılların ilk yarısında duygusal zekâ kavramı akademik çevrelerde incelenmeye başlanmıştır. Kavramın yaygınlaşmasını ve akademik çevrelerin dışına yayılmasını sağlayan ise Daniel Goleman'ın 1995 yılında çıkarttığı "Duygusal Zekâ , Neden IQ'dan Önemlidir?" adlı kitap olmuştur. Kitap kamuoyunun ilgisini çekmiş ve konuyla ilgili kitaplar yayımlanmaya başlanmıştır(Çakar, 2002,s.26).

"Duygusal Zekâ - DZ" kavramı, genellikle, kişisel, duygusal, sosyal ve yaşama ait bilişsel olmayan zekâ boyutlarını ele alan yeni bir zekâ kavramıdır. İngilizcede "Emotional Intelligence - EI" veya "Emotional Quotient - EQ" olarak tanımlanmaktadır. Bilişsel olmayan zekâ , günlük yaşamda zekânın bilişsel yönü kadar, hatta daha önemli olduğu belirtilmektedir(Doğan, 2007, s.232). Dünyanın bir çok ülkesinde geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiş olan duygusal zekâ anketinin düzenleyicisi Haifan Üniversitesinden Dr. Reuvon Bar-On, duygusal zekâ yı "bireyin çevresinden gelen baskı ve taleplerle basarili

sekilde bas edebilmesinde bireye yardımcı olacak, kişisel, duygusal ve sosyal yeterlilik ve beceriler dizini” şeklinde tanımlamaktadır. (Acar,2002,s.55) Bar-On duygusal zekâ modelini beş temel alana göre kategorize etmiştir(Baba, 2010, s.34); Kişisel beceriler: Bu kapasite iç irademizi tanımlar, Kendimizi nasıl iyi tanıdığımızı, nasıl iyi hissettiğimizi, duygularımızla aramızın nasıl olduğunu tanımlar. Kişiler arası beceriler, başkalarını nasıl anladığımızı, onlarla nasıl ilişkide bulunduğumuzu tanımlar. Uyumluluk, bazı durumlarda esnek olmayı, çevresel isteklerle ve başarıyla baş edebilmeyi, problem çözme becerisini tanımlar. Stres Yönetimi, stresle aktif ve pozitif olarak baş edebilme, tepkilerini kontrol edebilme, duyguları düzenleyebilme yetisi olarak tanımlar(Baba,2010,s.35). Genel Ruh Durumu, kişinin hayattan zevk alabilmesini ve hayattan memnun olabilmeyi tanımlar(Baba 2010, s.35). Bar-on duygusal zekâ nın sadece duyguların farkında olmaktan ibaret olmadığını, yaşamda mutlu olmayı sağlayan farklı öğeleri de içerdiğini savunmuştur. Bu yüzden de kendi duygusal zekâ modelinin diğer modellerden daha kapsamlı olduğunu belirtmiştir(Baba 2010, s.36). Bar-On’ un duygusal zekâ modeli; duygusal ve sosyal zekâ yı kapsamakta olan bir model olup temel olarak bilişsel olmayan zekâ faktörlerine yoğunlaşmıştır. Bar-on duygusal zekâ modelinde, bazı insanların duygusal açıdan neden daha iyi durumda olduğunu ve bazı bireylerin hayatın içinde diğerlerinden daha başarılı olduğunu belirlemeye çalışmıştır(Baba 2010, s.36).

Tıp eğitiminin amacı, duygusal duyarlılığı ve klinik hissiyatı olan hekimlerin olduğu bir sağlık bakım hizmetinin sağlanması için hekim yetiştirmektir(Arora, 2010, s.750). Birleşmiş Milletler’de Tıp Eğitimi Mezuniyet Akreditasyon Konseyi, tıp eğitiminde hasta bakımı, profesyonizm, sistem temelli çalışma yöntemi, kişilerarası ve iletişim becerileri, tıbbi bilgi, ve uygulama temelli öğrenme ve gelişim olmak üzere altı çekirdek yeterlilik tanımlamıştır(Arora, 2010, s.750). Bu yeterliliklerin temelini duygusal zekâ nın oluşturduğu ve duygusal zekâ ile ilgili becerilerin, doktor hasta ve ekip çalışması ilişkilerinde anahtar rol oynadığı düşünülmektedir(Arora, 2010, s.750). Bu kapsamda hekim adaylarının duygusal zekâ larının yüksek olması beklenmekte ve bir çok ülkede tıp fakültelerine başvuranlar arasında nasıl seçim yapılacağı konusu giderek dikkati çekmektedir. Carrothers ve arkadaşları, tıp fakültelerine kabul sürecinde duygusal zekâ kavramını başlatan ve başvuranlar arasında seçim yapmada kullanılmak üzere duygusal zekâ ölçümü geliştirmişlerdir(Carol,2000, s.445). Duygusal zekâ nın, tıp fakültelerine başvuranlarda iletişim becerileri ve kişilerarası yeterlilik bakımından öngördürücü olduğu rapor edilmiştir(Carr S,2009, s.1070).

Bu araştırmada tıp fakültesi öğrencilerinin DZ düzeyleri ve DZ düzeylerinin kendilerini ve ailelerini tanıttıcı özelliklerini içeren yaş, sınıf, anne-babanın eğitim düzeyleri, ailenin algılanan gelir düzeyi, anne baba tutumları vb bağımsız değişkenler ile ilişkisi araştırılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Zamanı, Evren ve Örneklem: Tanımlayıcı türdeki bu araştırmanın evrenini 2013–2014 öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okuyan 157 öğrenci oluşturdu. Araştırmada örneklem seçim yöntemine gidilmedi ve evrenin tamamına ulaşılması hedeflendi. Ancak, araştırmaya katılmayı kabul etmeme, araştırmanın yapıldığı tarihte okula gelmeme gibi nedenlerle 37 öğrenci araştırmaya katılmadı ve araştırma kapsamına toplam 120 öğrenci alındı (katılım oranı % 76.4).

Veri Toplama Araçları: Veri toplama aracı olarak öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini içeren 16 soruluk kişisel bilgi formu ve Bar-On Duyusal Zekâ Ölçeği (DZÖ) kullanıldı.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formunda öğrencilerin sınıfı, yaşı, cinsiyeti, ailesinin öğrenim durumu ve meslek durumu, ailesinin gelir durumunu nasıl değerlendirdiği, ailesinin tutumu vs. ile ilgili sorular yer almaktadır.

Bar-On Duyusal Zekâ Ölçeği (Bar-On EQ Anketi): Bar-On DZÖ'in Türkçe'ye uyarlama çalışması Acar (2001) tarafından yapılmıştır. Bar-On DZÖ 87 maddeden oluşan likert tipi bir ölçektir. Derecelendirme; 1:tamamen katılıyorum, 2: katılıyorum, 3: kararsızım, 4: katılmıyorum ve 5: kesinlikle katılmıyorum şeklindedir. Ölçekteki 88. maddede “yukarıdaki ifadelere samimi ve doğru şekilde cevap verdim.” ifadesine “kesinlikle katılıyorum” seçeneğinin dışında cevap verenlerin anketleri değerlendirmeye alınmamaktadır. Ölçek duygusal zekânın 5 alt boyutunu (kişisel beceri, kişilerarası beceri, uyumluluk, stresle başa çıkma, genel ruh durumu) değerlendirmektedir. Kişisel beceri; bir kişinin kendi duyguları ve düşüncelerini anlama ve farkında olma yeteneğini, kişiler arası beceri; başkalarının duygu ve hislerini anlama ve farkında olmayı, uyumluluk; değişen şartlarla birlikte esnek olabilme ve duyguları değiştirebilme yeteneğini, stresle başa çıkma; birey stresle mücadele edebilmesi ve duygularını kontrol edebilmesini, genel ruh durumu; olumlu duyguları ifade etme, ve hissetme ile iyimser olma yeteneğini ifade eder(Doğan,2007, s.232). Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Acar tarafından 2001 de yapılmış ve Cronbach Alpha katsayısı ölçeğin toplam boyutları için 0.92 bulunmuştur (Acar,2001, s.130).

Ölçek toplamı ve alt boyutlarından elde edilen puanların düşük olması DZ'nin yüksek olduğunu göstermektedir.

Uygulama: Veriler Mart ayı içinde, ders saatleri dışında, sınıf ortamında toplandı. Anketler öğrenciler tarafından 15–20 dk. da dolduruldu ve doldurulan formlar araştırmacılar tarafından geri toplandı. Araştırma öncesinde kurumdan ve araştırmanın amacı anlatıldıktan sonra öğrencilerden sözel onam alındı.

Verilerin analizi:

Araştırmada SPSS 20 istatistik programı kullanılarak tanımlayıcı istatistik, student t test ve One way Anova ve korelasyon testleri yapılmıştır.

Ölçeğin toplam ve alt boyut puan ortalamalarında ve bağımsız değişkenlerin dağılımlarının hesaplanmasında tanımlayıcı istatistikler kullanıldı. Veri dağılımların normal olup olmama durumları dikkate alınarak DZÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları ile bağımsız değişkenlerde iki ortalama arasındaki farkın anlamlılığı için Student t testi, ikiden fazla bağımsız değişken ile DZÖ toplam ve alt boyut puanları arasındaki farkın anlamlılığı için ANOVA (post hoc değerlendirmede Tukey's HSD testi) testi kullanıldı.

Güvenilirlik Analizleri

Araştırmadan elde edilen veriler incelendiğinde Cronbach Alpha katsayısı 0.94 bulunmuştur. İyi bir açıklama düzeyine sahiptir. DZ alt boyutlarının Cronbach Alpha değerleri sırasıyla; kişisel beceriler 0.855, kişilerarası beceriler 0.846, uyumluluk 0.700, stresle başa çıkma 0.768 ve genel ruh durumu 0.865 olarak saptanmıştır. DZÖ alt boyutlarının normal dağılıp dağılmadığına Kolmogorov-Smirnov Z testi ile bakılmış ve tüm alt boyutların dağılımının normal olduğu bulunmuştur ($p>0.05$). (Kişisel Beceri 0.683, Kişilerarası beceri 0.348, Uyumluluk 0.293, Stresle baş etme 0.900, Genel Ruh Hali 0.243) bulunmuştur

Bulgular

Demografik Özellikler: (Tablo 1 de belirtilmiştir)

Araştırmamıza 55'i (%45.8) kadın, 65'i (%54.2) erkek olmak üzere 120 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılanların 48'i (%40.0) birinci sınıf, 47'si (%39.2) ikinci sınıf, 25'i (%20.8) üçüncü sınıftaydı. Yaş ortalaması 20.1 idi.

Araştırmaya katılanların annelerinin 48'inin(%40) üniversite ve üstü, 30'unun (%25) ilkokul mezunu olduğu saptandı. Araştırmaya katılanların babalarının 55'inin (%45.8) üniversite ve üstü, 29'unun (%24.2) lise mezunu olduğu saptandı. Annelerin 67'sinin (%55.8) ev hanımı olduğu, 32'sinin (%26.7) memur olduğu, babaların ise 30'unun (%25) serbest meslek, 36'sının (%30) diğer meslek, 42'sinin (%35) memur olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların 71'in (%59.2) ailelerinin sosyoekonomik düzeylerini orta düzeyde, 39'unun (%32.5) iyi düzeyde olarak değerlendirmişlerdir. 99'unun (%82.5) ailesi çekirdek aileyken, 10'unun (%8.5) parçalı aile olduğu saptanmıştır.

Katılımcılar annelerini, 87 (%72.5) koruyucu, 29 (%24.2) demokratik, 4 (%3.3) otoriter olarak değerlendirmişlerdir. Katılımcılar babalarını,

49(%40.8), koruyucu, 38(%31.7) demokratik, 22 (%18.3)otoriter, 8'i (%6.7) ilgisiz olarak değerlendirmişlerdir.

Öğrencilerin sadece 33'ünün (%27.5) herhangi bir öğrenci kulübüne üye olduğu saptanmıştır. Ya da 87'sinin (72.5) herhangi bir öğrenci kulübüne üye olmadığı saptanmıştır.

Duygusal zekâ düzeyleri

Bar-On DZÖ alt boyutlarının öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine ilişkin bağımsız değişkenlerle (yaş, sınıf, cinsiyet, anne öğrenim düzeyi, baba öğrenim düzeyi, anne ve baba meslek, ailenin sosyoekonomik durumu, anne baba tutumu) ilişkisi incelendiğinde; DZÖ toplam puan ve alt boyutlarının puan ortalamaları ile bağımsız değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$).

DZÖ alt boyutları puan ortalamaları Tablo 2 de belirtilmiştir. Duygusal zekâ alt boyutları puan ortalamalarına bakıldığında en düşük puan kişiler arası becerilerde, en yüksek puan, stresle başa çıkma becerilerinde saptanmıştır.

DZÖ'nin uyumluluk alt boyutu ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p=0.05$). 21 yaş ve üzeri öğrencilerin bu boyuttan aldıkları puan ortalamalarının daha düşük olduğu yani duygusal zekâ düzeylerinin daha iyi olduğu saptanmıştır.

Duygusal zekâ ölçeği alt boyutlarının kendi aralarında korelasyonuna bakıldığında, tüm boyutlarda anlamlı ilişki olmakla birlikte genel ruh haliyle kişisel beceri arasında kuvvetli bir ilişki saptanmıştır ($r=0.740$). Yine stresle baş etme ile uyumluluk alt boyutları arasında kuvvetli bir ilişki saptanmıştır($r=0.716$). (Tablo 3)

Çalışmamızda herhangi bir öğrenci kulübüne üye olma ile stresle baş etme arasında anlamlı bir farklılık olduğu ($p=0.27 <0.05$) ve öğrenci kulübüne üye olanların stresle daha rahat başa çıktıkları görülmüştür.

Tartışma

Hastalarla olan iletişimde duyguları anlama ve yönetme becerisinin önemli olduğu düşünüldüğünde hekimlerden duygusal zekâ larının yüksek olması beklenmektedir. Hastaların duygusal tepkilerini anlamak, değerlendirmek ve ayırtetmek ve bu bilgiyi karar vermede kullanmak, hasta hekim ilişkisinin kurulmasında önemlidir. Hastaların verdiği duygusal tepkileri anlamak, esas şikayeti ortaya çıkarmak anlamında da görüşme kalitesini artırabilmektedir. Hekimlerin duygusal zekâ ları, tedavi önerilerine karşı hastaların tercihleri ve düşüncelerini anlama ve dolayısıyla tedaviye uyumu artırabilmektedir. Duygusal zekâ , hasta hekim iletişim kalitesini artırarak hastaların aldığı sağlık bakımından memnuniyeti artırabilmektedir. (Carol,2000, s.446).

Duygusal zekâ , bireyin kendine ve başkalarına ait duyguları doğru şekilde algılayıp, değerlendirmesi ve ifade etmesi; bu duygular arasında ayırım yapıp, elde ettiği bilgileri düşünce süreçlerinde ve davranışlarında kullanması ile ilgili olan üstün yetenekleri tanımlamaktadır(Acar,2002, s.55). Örneğin, yorgun ve yılmış bir çalışma arkadaşın sinirli çıkışını kişisel algılamamak veya 'kim haklı' demektense 'hasta için hangisi en iyisi'ni düşünmeye odaklanmak duyguları anlamaya ve duygusal zekâ ya örneklerdir(Arora,2010,s.751). Yüksek duygusal zekâ nın daha iyi ekip performansı ve ekip davranışıyla ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar vardır(McCallin 2007, s.387, Amundson 2005, s.217).

Bar-on, duygusal zekâ nın, eğitim, terapi gibi çeşitli tekniklerle zaman içerisinde geliştirilebileceğini düşünmektedir(Baba,2010, s.35). Köksal'ın yaptığı bir araştırmada, üstün zekâ lı öğrencilere yönelik hazırlanan duygusal zekâ geliştirme programının öğrencilerin duygusal zekâ seviyelerini arttırdığı sonucuna varılmıştır(Köksal,2007).

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin DZÖ toplam puan ortalamaları orta düzeydedir ve DZ düzeylerinin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Duygusal zekâ alt boyutları puan ortalamalarına bakıldığında en düşük puan kişiler arası becerilerde, en yüksek puan, stresle başa çıkma becerilerinde saptanmıştır. Bu durumun, tıp fakültesi eğitiminde stresle başa çıkma becerilerinin geliştirilmesi konusunda daha fazla önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Avşar ve Kaşıkçı'nın hemşirelik yüksekokulunda 293 öğrencinin katıldığı bir araştırmada öğrencilerin duygusal zekâ puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir (Avşar 2009, s.1). Yine, Ünsar ve arkadaşlarının Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin katıldığı bir araştırmada öğrencilerin orta düzeyde duygusal zekâ ya sahip olduğu belirlenmiştir(Ünsar 2006).

Ülkemizde duygusal zekâ ölçeği ile yapılan çalışmalarda duygusal zekâ ile bir çok becerinin ilişkili olduğu saptanmıştır. Bender, üniversitede resim-iş eğitimi anabilim dalı öğrencilerinden toplam 360 kişinin katıldığı bir araştırmada öğrencilerin toplam duygusal zekâ düzeyleri ile yaratıcı düşünceleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur(Bender,2006, s.209). Gürşimşek ve arkadaşları, yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının duygusal zekâları ile iletişim becerileri arasındaki pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir(Gürşimşek,2008, s.7).

Bu araştırmada, duygusal zekâ ölçeği alt boyutlarından genel ruh haliyle kişisel beceriler arasında kuvvetli bir ilişki saptanmıştır. Duygusal zekâ ölçeği kişisel beceriler boyutu bireylerin kendisini bilme ve kontrol etme yeteneğini gösterir. Kişisel becerileri iyi olan bireyler, kendi duygularının farkındadırlar, bu duyguların nedenlerini ve bunlar arasındaki farklılıkları anlayabilirler, düşünce ve duygularını tam olarak ifade edebilirler, kişisel

kapasitelerinin farkındadırlar, kendi kendine yetme ve yönlendirme becerisine sahiptirler, güçlü ve zayıf yönlerinin bilincindedirler ve kendini gerçekleştirmiş bireylerdir.

Duygusal zekâ nın genel ruh durumu boyutu ise, kişinin hayattan zevk alabilmesini ve hayattan memnun olabilmeyi, çevredeki diğer insanları mutlu etme ve iyimserlik becerilerini içermektedir. İyimser kişiler, sıkıntılı durumlarda bile hayatın renkli tarafından bakabilen, sıkıntı ve şanssızlıklara karşın pozitif düşünceyi devam ettirebilen, yaşama umutla bakan kişilerdir. (Deniz,2004, s.5). İyimser olan bireyler mutlu, ılımlı ve dışa dönüktür (Deniz, 2006, s.22). Yasama olumlu bakabilen ve iyimser olan bireylerin kendi duygularını tanıyabilme, düşünce ve duygularını ifade edebilme, kendi kendine yetme ve yönlendirme becerisine sahip, güçlü ve zayıf yönlerinin bilincinde olmalarının mantıklı olduğu düşünülmektedir. Yapılan bazı araştırmalarda yaşam doyumu ile duygusal zekâ arasında olumlu ilişkiler saptanmıştır. (Palmer, 2002, s.1092, Deniz,2004, s.8, Austin, 2005, s.548). Dolayısıyla yaşamından doyum sağlayan bireylerin, yaşama umutla ve pozitif bakabildiklerinden dolayı, kişisel becerilerinin de iyi olması beklenebilir.

Bu araştırmada yine duygusal zekâ ölçeğinin stresle baş etme ile uyumluluk boyutları arasında kuvvetli bir ilişki saptanmıştır. Uyumluluk boyutunun problem çözme, gerçeklik ve esneklik olmak üzere 3 alt boyutu bulunmaktadır. Problem çözme, problemleri belirleyip tanımlayabilmenin yanı sıra etkili çözümleri de bulabilme becerisidir. Gerçeklik, olaylara doğru pencereden bakabilme becerisidir. Esneklik, duygu, düşünce ve davranışlarını değişen durumlara uydurabilme becerisidir. Uyumluluk boyutu ne derece esnek ve gerçekçi olabildiğinizle ilgilidir ve problem çözme yeteneğini gösterir.

Stresle basa çıkma boyutunun strese karşı tolerans ve dürtü kontrolü olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Strese karşı tolerans, stresli ve üzücü durumlarla basa çıkabilme yeteneğidir. Dürtü kontrolü, dürtülere karşı direnç gösterebilme veya dürtüleri erteleyebilme ve onları kontrol edebilme becerisidir. Stresle basa çıkma boyutunda bireyler, umutsuzluğa kapılmadan veya kontrollerini kaybetmeden stresle bas edebilirler.

Problem çözme ve etkili çözümler bulma becerilerinin, olaylara doğru pencereden bakan duygu, düşünce ve davranışlarını değişen durumlara uydurabilen bireylerin stresli ve üzücü durumlar karşısında daha rahat başa çıkabilecekleri düşünülmektedir. Kişiliklerinde hoşgörü ve esneklik faktörünü bulunduranların ve yakın çevreleriyle olumlu duygusal ilişki içinde bulunan bireylerin strese daha dayanıklı olduğu ve sağlıklı yaşamayı başardıkları düşünülmektedir(Deniz,2006, s.18).

Çalışmamızda herhangi bir öğrenci kulübüne üye olma ile stresle baş etme arasında pozitif yönde bir korelasyon saptanmıştır. Bu sonuçtan öğrenci kulübüne üye olanların stresle daha çok baş edebileceği anlamı çıkmakla

birlikte stresle baş edebilen öğrencilerin daha çok öğrenci kulüplerinde yer almış olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç:

Üniversite öğrencileri günlük yaşantılarında ekonomik, uyum sorunları, barınma, akademik sorunlar ve arkadaşlık ilişkileri gibi başa çıkılması gereken pek çok stres durumlarıyla karşılaşmaktadırlar. Duygusal zekâ , stresle başa çıkmada da etkili olabilmektedir. Üniversite öğrencilerinin baş etmesi gereken pek çok sorun olabileceği göz önünde bulundurulduğunda, bu sorunlarıyla baş edebilmeleri için duygusal zekâ yeteneklerini geliştirmeye yönelik etkinliklere, psikolojik danışma ve rehberlik servislerine yer verilmelidir. Diğer taraftan hekimlik mesleğinde insan ilişkilerinin önemi konusunda müfredatta eğitim program ve uygulamalarının yer alması ve bu yeteneklerinin geliştirilmesi yönünde çaba gösterilmesinin ve öğretim üyelerinin tıp fakültesi öğrencilerine rol model olmalarının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın daha büyük bir örnekleme de tekrarlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Acar F.T., (2001). Duygusal Zekâ Yeteneklerinin Göreve Yönelik ve İnsana yönelik Liderlik Davranışları ile İlişkisi: Banka Şube Müdürleri Üzerine Bir Alan Araştırması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ve Personel Yönetim- Organizasyon Doktora Programı, Doktora Tezi, İstanbul.
2. Acar F.,8 (2002). Duygusal Zekâ ve Liderlik. Erciyes Üniversitesi Kayseri Meslek Yüksek Okulu Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12, 53-68.
3. Amundson SJ. (2005). The impact of relational norms on the effectiveness of health and human service teams. Health Care Manage, 24, 216-24.
4. Arora S., Ashrafian H., Davis R., ve diğerleri. (2010) Emotional Intelligence in Medicine: a Systematic review through the context of the ACGME competencies. Medical Education; 44: 749-764.
5. Austin, E. J.; Saklofske D. H. ve Egan, V. (2005). Personality, well-being and health correlates of trait emotional intelligence. Personality and Individual Differences, 38, 547-558.
6. Avşar, G., Kaşıkçı, M. (2009). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinde duygusal zekâ düzeyi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 13(1), 1-6.
7. Baba E. (2010). Evli Çiftlerin Duygusal Zekâ Düzeyleri İle Evlilik Uyumlarının Karşılaştırılması. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

8. Bender M.T. (2006). Resim iş eğitimi öğrencilerinde duygusal zekâ ve yaratıcılık ilişkileri. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
9. Carol L. E., (2000) Use of “Emotional Intelligence” as One Measure of Medical School Applicants’ Noncognitive Characteristics Commentary, *Academic Medicine*, 74(5), 445-46.
10. Çakar U., 2002, Duygusal Zekâ nın Dönüşümcü Liderlik Davranışı Üzerindeki Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme AD Yüksek Lisans Tezi.
11. Çakar U., Arbak Y., (2004). Modern Yaklaşımlar Işığında Duygu-Zekâ İlişkisi Ve Duygusal Zekâ , Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 6(3), 23-48.
12. Deniz, M. E. ve Yılmaz, E. (2004). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ yetenekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişki. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. Malatya: İnönü Üniversitesi.
13. Deniz, M. E. ve Yılmaz, E. (2006). Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zekâ ve Stresle Başa Çıkma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, Sayı : 25(III), 17-26.
14. Doğan S., Şahin F. (2007). Duygusal Zekâ : Tarihsel Gelişimi Ve Örgütler İçin Öneme Kavramsal Bir Bakış. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 1(16), 231-252.
15. Gürşimşek, I., Vural D., Demirsöz, E. (2008). Öğretmen adaylarının duygusal zekâ ları ile iletişim becerileri arasındaki ilişki. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(16). 1-11.
16. Köksal, A. (2007). Üstün zekâ lı çocuklarda duygusal zekâ yı geliştirmeye dönük program geliştirme çalışması. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
17. McCallin A, Bamford A., (2007). Interdisciplinary teamwork: is the influence of emotional intelligence fully appreciated?. *J Nurs Manag*;15, 386-91.
18. Palmer, B.; Donaidson, C. ve Stough, C. (2002). Emotional intelligence and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 33, 1091-1100.
19. Sandra E Carr (2009). Emotional intelligence in medical students: does it correlate with selection measures? *Medical Education*, 43: 1069–1077.
20. Senel B, Senel M, Gümüştük G, (2013). Kamu Sektöründe Çalışanların Duygusal Zekâ larının Tükenmişliklerine Etkisi *Akademik Bakış Dergisi* Sayı, 34, 1-19.

21. Ünsar,S., Fındık,Y., Sadırlı,K., ve diğerleri (2006). Edirne Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri. Bilim Eğitim Ve Düşünce Dergisi, 9(1).
22. Zeidner, Moshe M, Gerald R., Richard D., (2009). What We Know About Emotional Intelligence: How It Affects Learning, Work, Relationships and Our Mental Health. MIT Press,

Tablo 1: KİŞİSEL ÖZELLİKLERE AİT DEĞİŞKENLER

Kişisel Değişkenler		Sıklık	%
Cinsiyet	Kadın	55	45.8
	Erkek	65	54.2
Yaş grubu	19 yaş ve altı	37	30.8
	20 yaş	37	30.8
	21 yaş ve üzeri	46	38.3
Sınıf	I. Sınıf	48	40.0
	II. Sınıf	47	39.2
	III. Sınıf	25	20.8
Anne öğrenim	İlkokul ve altı	41	34.2
	Ortaokul-Lise	31	25.8
	Üniversite ve üzeri	48	40.0
Baba öğrenim	İlkokul ve altı	19	15.8
	Ortaokul-Lise	46	38.3
	Üniversite ve üzeri	55	45.8
Anne meslek	Ev hanımı	67	55.8

	Memur	35	29.2
	Serbest meslek	18	15.0
Baba meslek	Memur	54	45.0
	Serbest meslek	66	55.0
Aile sosyoekonomik durum	Orta	76	63.3
	İyi	44	36.7
Anne tutum	Otoriter	4	3.3
	Koruyucu	87	72.5
	Demokratik	29	24.2
Baba tutum	Otoriter	22	18.3
	Koruyucu	49	40.8
	Demokratik	38	31.7
	İlgisiz	8	6.7
Öğrenci kulübüne üyelik	Evet	33	27.5
	Hayır	87	72.5

Tablo 2: Duygusal Zekâ Ölçeği Alt Boyutları Puan Ortalamaları

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Kişisel Beceri	103	1,31	3,41	2,4128	,45279
Kişiler Arası Beceri	108	1,17	3,56	2,1939	,49291
Uyumluluk	113	1,27	3,60	2,6053	,45006
Stresle Başa Çıkma	108	1,38	4,46	2,9338	,57980
Genel Ruh hali	114	1,08	4,25	2,2076	,62981
Valid N(listwise)	85				

Tablo 3: Duygusal Zekâ Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki Korelasyonlar

	Kişisel beceri	Kişiler arası beceri	uyumluluk	Stresle başa çıkma	Genel ruh hali
Kişisel beceri Pearson Correlation	1	,545	,641	,504	,740
Sig. (2-tailed)	103	94	100	95	101
N					
Kişiler arası Pearson Correlation	,545	1	,515	,270	,600
beceri Sig. (2-tailed)	,000	108	105	100	106
N					
Uyumluluk Pearson Correlation	,641	,515	1	,716	,577
	,000	,000		,000	,000

Sig. (2-tailed)	100	105	113	104	111
N					
Stresle başa Pearson Correlation	,504 ,000	,270 ,007	,716 ,000	1 ,000	,439 ,000
çıkma Sig. (2-tailed)	95	100	104	108	105
N					
Genel ruh hali Pearson Correlation	,740 ,000	,600 ,000	,577 ,000	,439 ,000	1 ,000
Sig. (2-tailed)	101	106	111	105	114
N					